

ปีที่ 14 | พฤษภาคม 2565

THE ONE

- PDPA คืออะไร? สรุปทุกเรื่องที่คุณควรรู้!
เกี่ยวกับ พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
- ข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมาย PDPA
กับ ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรตามกฎหมาย CRA
เหมือนหรือต่างกันอย่างไร
- ถาม - ตอบ ปัญหาทะเบียนและ
บัตรประจำตัวประชาชน

ขอบคุณรูปภาพ : reder

<https://reder.red/artificial-intelligence-in-academics>

สวัสดิ...ครับ

ท่านผู้อ่านวารสาร The One ฉบับเดือน พฤษภาคม 2565 ทุกท่าน

THE ONE ฉบับนี้ขอนำเสนอเนื้อหาและรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่อง PDPA (Personal Data Protection Act) หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งในบทความนี้ท่านผู้อ่านจะได้ความรู้ เพราะกฎหมายฉบับนี้จะมีมาบังคับใช้ต่อผู้เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลอย่างแน่นอน หากวันใดวันหนึ่งเกิดมีข้อมูลรั่วไหล เพลอนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้อย่างไม่ถูกต้อง หรือบุคคล องค์กรที่ไม่ได้ดำเนินการ หรือไม่ได้ปฏิบัติตาม PDPA ไว้ อาจได้รับโทษตามกฎหมาย ทาง The One จึงรวบรวม เนื้อหาและรายละเอียดเพื่อปรับใช้งานให้สอดคล้องกับข้อกำหนด รวมทั้งการจัดบทความ สำคัญ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมาย PDPA กับ ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร ตามกฎหมาย CRA (พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534) เหมือนหรือ ต่างกันอย่างไร เพื่อให้ผู้อ่านทุกท่าน สามารถวิเคราะห์การปฏิบัติหน้าที่ด้านการบริการ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องเป็นไปตามระเบียบกฎหมาย และเป็นแนวทางในการทำงานครับ

สำหรับคอลัมน์นี้ มีประเด็น ถาม - ตอบ ปัญหาทะเบียนและบัตร ฯ สามารถอ่านข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <http://bora.dopa.go.th/callcenter> 1548 และยังมีเรื่องที่น่าสนใจอื่น ๆ อีกมากมายที่ชวนให้ติดตามกันครับ

PDPA คืออะไร?

เกี่ยวข้องกับเราทุกคนอย่างไร

PDPA คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562

PDPA ย่อมาจาก Personal Data Protection Act B.E. 2562 (2019) เป็นกฎหมายว่าด้วยการให้สิทธิกับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล สร้างมาตรฐานการรักษาข้อมูลส่วนบุคคลให้ปลอดภัยและนำไปใช้ให้ถูกวัตถุประสงค์ตามคำยินยอมที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอนุญาต โดยกฎหมาย PDPA Thailand (พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล) ได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2562 และปัจจุบันได้ถูกเลื่อนให้มีผลบังคับใช้ใน **วันที่ 1 มิถุนายน 2565**

PDPA หรือ พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ที่มีผลบังคับใช้ในประเทศไทยนี้ จะมีบทบาทในการคุ้มครองและให้สิทธิที่เราควรมีต่อข้อมูลส่วนบุคคลของเราเองได้ รวมไปถึงการสร้างมาตรฐานของบุคคลหรือนิติบุคคล ในการเก็บข้อมูลส่วนบุคคล,รวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล,ใช้ข้อมูลส่วนบุคคลหรือเพื่อการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลก็ตาม ซึ่งล้วนแล้วเกี่ยวข้องกับ พ.ร.บ. ฉบับนี้ที่จะต้องปฏิบัติตาม หากผู้ใดหรือองค์กรใดไม่ปฏิบัติตามย่อมมีบทลงโทษตามกฎหมายตามมา ซึ่งบทลงโทษของ PDPA สำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามนั้น มีทั้งโทษทางแพ่ง โทษทางอาญา และโทษทางปกครองด้วย ทั้งนี้ว่าเป็นกฎหมายที่เราทุกคนควรทราบและตระหนักถึงสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของเรา

ข้อมูลส่วนบุคคล คืออะไร?

ข้อมูลส่วนบุคคล คือ ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ที่ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ

ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล หรือชื่อเล่น / เลขประจำตัวประชาชน, เลขหนังสือเดินทาง, เลขบัตรประกันสังคม, เลขใบอนุญาตขับขี่, เลขประจำตัวผู้เสียภาษี, เลขบัญชีธนาคาร, เลขบัตรเครดิต (การเก็บเป็นภาพสำเนาบัตรประชาชนหรือสำเนาบัตรอื่นๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลที่กล่าวมาย่อมสามารถใช้ระบุตัวบุคคลได้โดยตัวมันเอง จึงถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล) / ที่อยู่, อีเมล, เลขโทรศัพท์ / ข้อมูลอุปกรณ์หรือเครื่องมือ เช่น IP address, MAC address, Cookie ID / ข้อมูลทางชีวมิติ (Biometric) เช่น รูปถ่ายใบหน้า, ลายนิ้วมือ, ฟิล์มเอกซเรย์, ข้อมูลสแกนม่านตา, ข้อมูลอัตลักษณ์เสียง ข้อมูลพันธุกรรม / ข้อมูลระบุทรัพย์สินของบุคคล เช่น ทะเบียนรถยนต์, โฉนดที่ดิน / ข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงไปยังข้อมูลข้างต้นได้ เช่น วันเกิดและสถานที่เกิด, เชื้อชาติ, สัญชาติ, น้ำหนัก, ส่วนสูง, ข้อมูลตำแหน่งที่อยู่ (location), ข้อมูลการแพทย์, ข้อมูลการศึกษา, ข้อมูลทางการเงิน, ข้อมูลการจ้างงาน / ข้อมูลหมายเลขอ้างอิงที่เก็บไว้ในไมโครฟิล์ม แม้ไม่สามารถระบุไปถึงตัวบุคคลได้แต่หากใช้ร่วมกับระบบดัชนีข้อมูลอีกระบบหนึ่งก็จะสามารถระบุไปถึงตัวบุคคลได้ / ข้อมูลการประเมินผล การทำงานหรือความเห็นของนายจ้างต่อการทำงานของลูกจ้าง / ข้อมูลบันทึกต่าง ๆ ที่ใช้ติดตามตรวจสอบกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคล เช่น log file / ข้อมูลที่สามารถใช้ในการค้นหาข้อมูลส่วนบุคคลอื่นในอินเทอร์เน็ต

นอกจากนี้ยังมีข้อมูลส่วนบุคคลอีกประเภทที่ พ.ร.บ. ฉบับนี้ให้ความสำคัญและมีบทลงโทษที่รุนแรงด้วยกรณีเกิดการรั่วไหลสู่สาธารณะ คือ ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive Personal Data) ได้แก่ ข้อมูลเชื้อชาติ, เผ่าพันธุ์, ความคิดเห็นทางการเมือง, ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา, พฤติกรรมทางเพศ, ประวัติอาชญากรรม, ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ หรือข้อมูลสุขภาพจิต, ข้อมูลสหภาพแรงงาน, ข้อมูลพันธุกรรม, ข้อมูลชีวภาพ, ข้อมูลอื่นใดซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลในทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

เหตุที่ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive Personal Data) เป็นข้อมูลที่มีบทลงโทษที่รุนแรงกว่าข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (Personal Data) เพราะหากข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อนมีการรั่วไหลไปสู่สาธารณะแล้วจะเกิดผลเสียที่ร้ายแรงกับผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject) ได้มากกว่าข้อมูลส่วนบุคคลอื่นๆ มีผลต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล เช่น สิทธิเสรีภาพในความคิด ความเชื่อทางศาสนา การแสดงออก การชุมนุม สิทธิในชีวิตร่างกาย การอยู่อาศัย การไม่ถูกเลือกปฏิบัติซึ่งอาจจะก่อให้เกิดการแทรกแซงซึ่งสิทธิเสรีภาพและการเลือกปฏิบัติต่อการใช้สิทธิเสรีภาพของบุคคลได้มากกว่าข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป เช่น ข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ประวัติอาชญากรรม ถ้ารั่วไหลไปแล้ว ข้อมูลเหล่านี้จะนำมาสู่ความเป็นอคติและจะมีผลกระทบต่อชีวิตส่วนบุคคลได้มากกว่าข้อมูลทั่วไปเป็นอย่างมาก

ใครต้องอยู่ภายใต้ PDPA บ้าง?

1. เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject) เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือ Data Subject ก็คือ คนที่ข้อมูลส่วนบุคคลชุดนั้นๆ จะขึ้นมาที่ตัวตนของบุคคลนั้นได้ซึ่งก็คือตัวเรานั่นเอง ภายใต้ PDPA เจ้าของข้อมูลเป็นผู้ได้รับการปกป้องคุ้มครองและมีสิทธิต่างๆ เหนือข้อมูลส่วนบุคคลของตน
2. ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (Data Controller) คือ บุคคลหรือนิติบุคคล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล
3. ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (Data Processor) คือ บุคคลหรือนิติบุคคล ซึ่งดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ตามคำสั่งหรือในนามของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ บุคคลหรือนิติบุคคล ซึ่งดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

แล้ว PDPA ให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject) ได้รับสิทธิอะไรบ้าง?

เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจในสิทธิของเจ้าของข้อมูล (Data Subject) เรามาทำความรู้จักกับคำว่า **ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (Data Controller)**

ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (Data Controller) คือ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีส่วนในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล, ใช้ข้อมูลส่วนบุคคล หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และหากดูที่ความหมายอย่างละเอียดแล้ว นั่นหมายความว่าเพียงแค่ว่าเรามีการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นไว้ก็ถือว่าเราเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย PDPA ไปด้วยเหมือนกัน

เตรียมโดนปรับ!
หากไม่เตรียมองค์กร
ให้สอดคล้อง
พ.ร.บ. ข้อมูลส่วนบุคคล
2562

จะให้สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject Right) สรุปได้ดังต่อไปนี้

🔊 สิทธิได้รับการแจ้งให้ทราบ

การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล จะต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบก่อนหรือในขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล (ยกเว้นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ทราบถึงรายละเอียดนั้นอยู่แล้ว เช่น ไปธนาคารเพื่อจะไปเปิดบัญชี หรือว่าการสมัครใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการต่าง ๆ) โดยมีรายละเอียดการแจ้งให้ทราบ เช่น เก็บข้อมูลส่วนบุคคลอะไรบ้าง, วัตถุประสงค์การเก็บข้อมูล, การนำไปใช้หรือส่งต่อไปมีให้ใครบ้าง, วิธีเก็บข้อมูลอย่างไร, เก็บข้อมูลนานแค่ไหน, วิธีขอการเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิกถอนข้อมูลส่วนบุคคลที่ให้ไปสามารถทำได้อย่างไรบ้าง

🔊 สิทธิขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล มีสิทธิขอเข้าถึงและขอรับสำเนาข้อมูลส่วนบุคคล หรือขอให้เปิดเผยถึงการได้มาของข้อมูลส่วนบุคคล ดังกล่าวที่ตนไม่ได้ให้ความยินยอมได้ โดยสิทธินี้จะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายหรือคำสั่งศาล หรือส่งผลกระทบต่ออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ถ้าไม่ขัดหรือส่งผลกระทบต่อดังกล่าว เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะได้รับสิทธิภายใน 30 วันนับจากวันที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้รับคำขอ

🔊 สิทธิคัดค้านการเก็บรวบรวมใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิคัดค้านการเก็บรวบรวมใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องไม่ขัดด้วยกฎหมายที่สำคัญยิ่งกว่า หรือขัดต่อสิทธิการเรียกร้องตามกฎหมาย หรือข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเป็นไปเพื่อการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สถิติ

🔊 สิทธิขอให้ลบหรือทำลาย

กรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้ทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะ และผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลถูกขอให้ลบ หรือทำลาย หรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลเจ้าของได้ โดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องผู้รับผิดชอบดำเนินการทั้งในทางเทคโนโลยีและค่าใช้จ่ายเอง

🔊 สิทธิในการเพิกถอนความยินยอม

ถ้าเจ้าของข้อมูลเคยให้ความยินยอมในการใช้ข้อมูลไปแล้ว ต่อมาภายหลังต้องการยกเลิกความยินยอมนั้นก็สามารถทำเมื่อใดก็ได้ และการยกเลิกความยินยอมนั้นจะต้องทำได้ง่ายเหมือนกับตอนที่เจ้าของข้อมูลให้ความยินยอมด้วย โดยการยกเลิกจะต้องไม่ขัดต่อข้อจำกัดสิทธิในการถอนความยินยอมทางกฎหมาย หรือสัญญาที่ให้ประโยชน์แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ที่ได้ให้ความยินยอมไปก่อนหน้านี้

🔊 สิทธิขอให้ระงับการใช้ข้อมูล

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าจะในกรณีที่เกิดการเปลี่ยนใจไม่ต้องการให้ข้อมูลแล้ว หรือเปลี่ยนใจระงับการทำลายข้อมูล เมื่อครบกำหนดที่ต้องทำลาย เพราะมีความจำเป็นต้องนำข้อมูลไปใช้ในทางกฎหมาย หรือการเรียกร้องสิทธิก็สามารถทำได้

🔊 สิทธิในการขอให้แก้ไขข้อมูลส่วนบุคคล

เจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะขอแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลของตนเองให้มีความถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้ โดยการแก้ไอนั้นจะต้องเป็นไปด้วยความสุจริตและไม่ขัดต่อหลักกฎหมาย

🔊 สิทธิในการขอให้โอนข้อมูลส่วนบุคคล

ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลต้องการนำข้อมูลที่เคยให้ไว้กับผู้ควบคุมข้อมูลรายหนึ่ง ไปใช้กับผู้ควบคุมข้อมูลอีกราย เช่น ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลรายแรกได้จัดทำข้อมูลส่วนบุคคลของเราไปในอยู่ในรูปแบบต่างๆ ที่เข้าถึงได้ด้วยวิธีการอัตโนมัติ เจ้าของข้อมูลสามารถขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดทำข้อมูลนั้น ทำการส่งหรือโอนข้อมูลดังกล่าวให้ได้ หรือจะขอให้ส่งไปยังผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลรายอื่นโดยตรงก็สามารถทำได้ หากไม่ติดขัดทางวิธีการและเทคนิคโดยการใช้สิทธินั้นต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย สัญญา หรือละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น

เมื่อ PDPA บังคับใช้แล้วแต่ไม่ได้ปฏิบัติตาม จะมีบทลงโทษอะไรบ้าง ?

ถ้าไม่ปฏิบัติตาม PDPA บทลงโทษของผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) มีถึง 3 ประเภท ได้แก่

🏛️ โทษทางแพ่ง

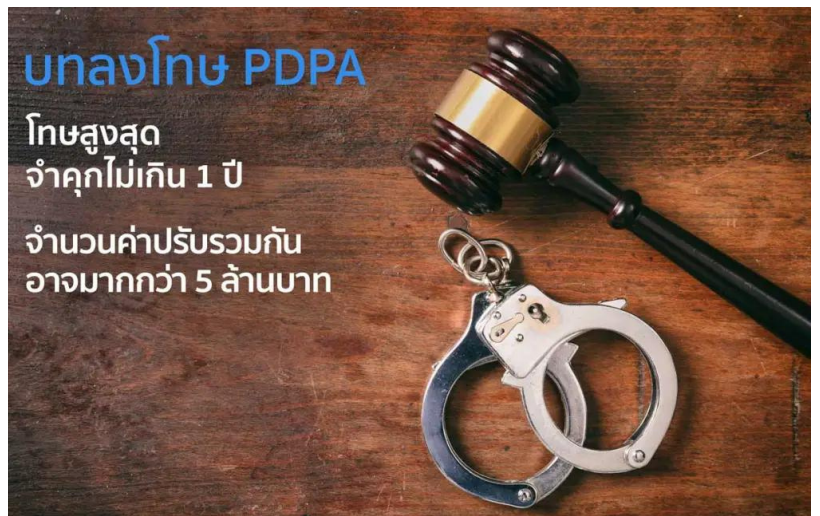
โทษทางแพ่งกำหนดให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นจริงให้กับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการละเมิด และอาจจะต้องจ่ายบวกเพิ่มอีกเป็นค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มเติมสูงสุดได้อีก 2 เท่าของค่าเสียหายจริง ตัวอย่าง หากศาลตัดสินว่าให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ต้องชดใช้ต้องชดใช้เพื่อการลงโทษเพิ่มอีก 2 เท่าของค่าเสียหายจริง เท่ากับว่าจะต้องจ่ายเป็นค่าปรับทั้งหมด เป็นจำนวนเงิน 3 แสนบาท

🏛️ โทษทางอาญา

โทษทางอาญาจะมีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ โดยมี โทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 1 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 1 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยโทษสูงสุดดังกล่าวจะเกิดจากการไม่ปฏิบัติตาม PDPA ในส่วนการใช้ข้อมูล หรือเปิดเผยข้อมูล หรือส่งโอนข้อมูลไปยังต่างประเทศ ประเภทข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive Personal Data) ส่วนกรณีหากผู้กระทำความผิด คือ บริษัท (นิติบุคคล) ก็อาจจะสงสัยว่าใครจะเป็นผู้ถูกจำคุก เพราะบริษัทติดคุกไม่ได้ ในส่วนตรงนี้ก็อาจจะตกมาที่ ผู้บริหาร, กรรมการ หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทนั้นๆ ที่จะต้องได้รับการลงโทษจำคุกแทน

🏛️ โทษทางปกครอง

โทษปรับ มี ตั้งแต่ 1 ล้านบาทจนถึงสูงสุดไม่เกิน 5 ล้านบาท ซึ่งโทษปรับสูงสุด 5 ล้านบาท จะเป็นกรณีของการไม่ปฏิบัติตาม PDPA ในส่วนการใช้ข้อมูล หรือเปิดเผยข้อมูล หรือส่งโอนข้อมูลไปยังต่างประเทศ ของประเภทข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive Personal Data) ซึ่งโทษทางปกครองนี้จะแยกต่างหากกับการชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดจากโทษทางแพ่งและโทษทางอาญาด้วย

ข้อมูลส่วนบุคคล ตามกฎหมาย PDPA

ข้อมูลทะเบียน ประวัติราษฎร ตามกฎหมาย CRA

เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

ข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมาย PDPA ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรตามกฎหมาย CRA เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

สวัสดีผู้อ่านทุกท่านครับ พบกันอีกครั้งกับกฎหมายน่ารู้ที่อ่านแบบสบายๆ ไม่ต้องเครียดกับภาษากฎหมายมากนัก ในช่วงวันที่ 1 มิถุนายน 2565 ที่ผ่านมามีกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มีผลบังคับใช้และเป็นที่น่าสนใจของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะข้อกังวลต่างๆ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลว่าจะส่งผลกระทบต่อตนเองอย่างไรบ้าง ซึ่งจริงๆ แล้วกฎหมาย PDPA ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136/ตอนที่ 69 ก/หน้า 52/27 พฤษภาคม 2562 แต่ได้ชะลอการบังคับใช้ออกไปตามมาตรา 2 ของกฎหมาย PDPA หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ย่อมาจากภาษาอังกฤษว่า Personal Data Protection Act B.E. 2562 (2019) ซึ่งผู้อ่านสามารถอ่านในรายละเอียดของสรุปเนื้อหาของกฎหมายฉบับนี้ได้ใน The One ฉบับนี้ครับ และเมื่อผ่านมาเกือบสามปี จึงได้คลอดออกมาบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2565 เป็นต้นไป ซึ่งก็คงจะมีกฎหมายลูกออกมาอีกหลายฉบับ ต้องติดตามกันต่อไปครับ ส่วนในกฎหมายน่ารู้ของคอลัมน์นี้ ผู้เขียนจะนำเสนอเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องงานทะเบียน กล่าวคือ เรื่องงานทะเบียนจะมีข้อมูลที่เรียกว่า “ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร” ตามกฎหมาย CRA ย่อมาจากภาษาอังกฤษ ก็คือ Civil Registration Act B.E. 2534 (1991) หรือพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 นั่นเอง

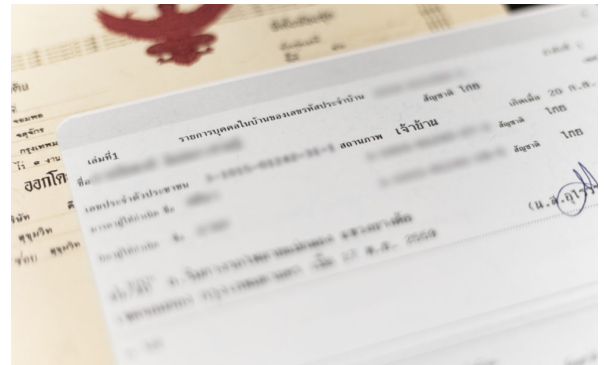
ถ้าผู้อ่านที่เป็นผู้ทำงานในแวดวงชาวทะเบียนทั้งส่วนกลางหรือสำนักทะเบียนอำเภอ หรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นต่างทราบดีอยู่แล้วว่า “ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร” จะปรากฏอยู่ในนิยามของมาตรา 4 ของกฎหมาย CRA ผู้เขียนขออนุญาตเรียกชื่อย่อเป็นภาษาอังกฤษเช่นครับ (ดูกันสมัยและเรียกง่าย เหมือนกับตัวย่อภาษาอังกฤษของกฎหมาย PDPA ครับ) ให้ความหมายไว้ว่าเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ ชื่อ ชื่อสกุล เพศ วัน เดือน ปีเกิด และตาย สัญชาติ ศาสนา ภูมิลำเนา สถานะบุคคล วุฒิการศึกษา ชื่อบิดา มารดา หรือผู้รับบุตรบุญธรรม ชื่อคู่สมรส และชื่อบุตร และข้อมูลอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการดำเนินงานทะเบียนต่างๆ ในพระราชบัญญัตินี้ สำหรับ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามกฎหมาย PDPA ให้ความหมายไว้ว่าเป็นข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ ไม่ว่าทางตรง หรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ จึงมีข้อสังเกตได้ว่าจากความหมายของกฎหมายทั้งสองฉบับมีทั้งข้อเหมือนและข้อต่างกัน ก็คือข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมาย PDPA จะคุ้มครองเฉพาะของ

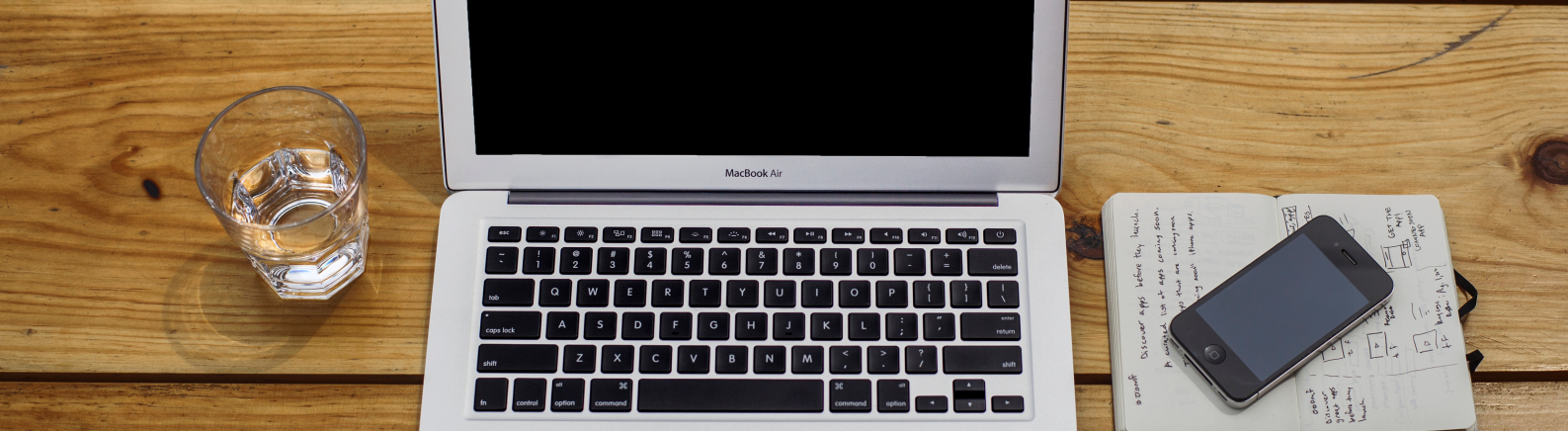
ผู้ที่มีชีวิต ไม่คุ้มครองข้อมูลของผู้ที่ตายไปแล้วแต่ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร ตามกฎหมาย CRA ระบุข้อมูลคนตายด้วย จึงคุ้มครองข้อมูลทั้งคนมีชีวิตและคนไม่มีชีวิต แต่โดยรวมแล้วในความเห็นผู้เขียน ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร ย่อมมีลักษณะเป็นข้อมูลส่วนบุคคลด้วย

ต่อไปสิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานควรทราบในกฎหมาย PDPA คือ คำว่า “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียนของเรา แต่ถึงอย่างไรหากพิจารณาแล้วกฎหมาย CRA ก็มีรองรับเรื่องนี้มานานแล้ว คือมาตรา 15 ได้กำหนดให้สำนักทะเบียนกลางเป็นผู้ควบคุมข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรและมาตรานี้ยังกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ หากได้รับอนุญาตจากสำนักทะเบียนกลางให้เชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร ก็จะถือเป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมาย PDPA เช่นกัน ซึ่งสำนักทะเบียนกลางก็มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่มีมาตรฐานตามที่กระทรวง DE กำหนด จึงเชื่อได้ว่าข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร หรือข้อมูลส่วนบุคคลมีความปลอดภัยที่อยู่ในระบบฐานข้อมูลทะเบียนกลาง แต่อาจมีคำถามกันมากในช่วงนี้ว่าเมื่อข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรเป็นข้อมูลส่วนบุคคล แล้วแบบนี้ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนจะใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลแม้กระทำการในหน้าที่ ถ้าไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลตามกฎหมาย PDPA ก่อนก็ไม่สามารถใช้หรือเปิดเผยได้ใช่หรือไม่เรื่องนี้ก็เป็นข้อกังวลกันมากแต่หากเราไปดูกฎหมาย PDPA แล้วจะพบว่าในเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลและความยินยอม แม้ตามหลักการจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนแต่กฎหมายก็มีข้อยกเว้นไว้ให้ครบก็คือ มาตรา 24 (1) ถึง (6) ที่เกี่ยวกับพวกเราก็จะเป็น (4) ได้แก่หากเป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือปฏิบัติหน้าที่ในการใช้อำนาจรัฐที่ได้มอบหมายให้แก่ผู้ควบคุมข้อมูล ซึ่งตามกฎหมาย CRA นายทะเบียนก็ถือเป็นผู้ควบคุมข้อมูลเช่นเดียวกัน

อีกเรื่องหนึ่งที่เป็นหัวใจของกฎหมาย PDPA ก็คือ เรื่อง “สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล” ที่กำหนดไว้ในหมวด 3

ตั้งแต่มาตรา 30 ถึงมาตรา 42 แต่โดยส่วนใหญ่สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ถ้าเรามองถึงกฎหมายเฉพาะก็จะมีการรองรับและคุ้มครองสิทธิเหล่านี้ไว้อยู่แล้ว เช่น กฎหมาย CRA ของเราในมาตรา 17 หรือกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการที่กำหนดไว้ในมาตรา 25 เป็นต้น อย่างไรก็ตามอาจมีข้อสงสัยหรือกังวลกันก็คือหากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นขอให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทำการลบหรือทำลายหรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้หรือไม่ ซึ่งเรื่องนี้มีกำหนดไว้ในกฎหมาย PDPA มาตรา 33 โดยหลักจะเป็นข้อมูลที่หมดความจำเป็นหรือผู้ควบคุมข้อมูลไม่มีอำนาจที่จะเก็บรวบรวม หรือใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นแต่ยังมีกรณีที่เจ้าของข้อมูลไม่สามารถใช้สิทธิลบหรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้คือหากเป็นกรณีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำเอกสารประวัติศาสตร์หรือจดหมายเหตุ เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยหรือสถิติหรือกรณีจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการกิจเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือปฏิบัติหน้าที่ในการใช้อำนาจรัฐที่ได้รับมอบให้แก่ผู้ควบคุมข้อมูล

เช่น สำนักทะเบียนกลางในฐานะผู้ควบคุมข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรเก็บรักษาไว้เพื่อประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลในการดำเนินการตามนโยบายของรัฐได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อขอรับสวัสดิการจากภาครัฐ เป็นต้น เจ้าของข้อมูลนั้นจึงไม่มีสิทธิขอลบหรือทำลายได้ ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 33 วรรคสองของกฎหมาย PDPA ที่ยกเว้นไว้ ก็คงจะเข้าใจผู้ปฏิบัติงานอย่างพวกเราได้

เรื่องสุดท้ายที่ผู้เขียนจะกล่าวถึงก็คือเรื่องการร้องเรียนความรับผิดและบทกำหนดโทษกฎหมาย PDPA ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการต่างๆ ขึ้นมาเพื่อเข้ามาตรวจสอบการทำงานของผู้ควบคุมข้อมูลทำให้พวกเราต้องทำงานอย่างรอบคอบระมัดระวังมากขึ้น ซึ่งหากเราถูกรณพิพาทที่ผ่านมาในเรื่องของการร้องเรียนการใช้ เปิดเผยข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีการร้องเรียนก่อนการฟ้องคดี จะมีคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการอยู่แล้ว คงต้องดูกันต่อไปว่าหากมีการร้องเรียนมาที่คณะกรรมการฯ ตามกฎหมาย PDPA จะส่งผลต่ออำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารราชการด้วยหรือไม่ เพราะข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของส่วนราชการก็ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการด้วยเช่นกัน

ในส่วนกฎหมาย PDPA ได้กำหนดเรื่องโทษทางอาญาทางปกครอง และทางแพ่ง ซึ่งก็เป็นเรื่องปกติของกฎหมายที่มีจะกำหนดโทษเหล่านี้ไว้แต่กฎหมาย PDPA นั้นกำหนดโทษไว้สูงทีเดียว อาทิ โทษทางปกครองตามมาตรา 82 ที่เป็นเรื่องกรณีหากผู้ครอบครองข้อมูลส่วนบุคคลฝ่าฝืนในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ไม่แจ้งให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทราบก่อนหรือในขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลถึงรายละเอียดที่กำหนดไว้ในมาตรา 23 (1) ถึง (6) เว้นแต่ว่าเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้ทราบถึงรายละเอียดนั้นอยู่แล้ว ก็จะมีโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งล้านบาท ในเรื่องนี้ผู้เขียนเห็นเจตนาของกรมการปรับทางปกครองนี้ อาจเป็นมาตรการให้ผู้ควบคุมข้อมูลในภาคเอกชนต้องระมัดระวังมากกว่าในอดีตที่ผ่านมา เพราะจะมีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าย่างที่พวกเราที่เคยประสบเวลาที่ข้อมูลของเราอยู่ในความครอบครองของภาครัฐกิจการเอกชนและถูกนำไปใช้ประโยชน์ที่เราไม่ได้รับความยินยอม แต่ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของภาครัฐ เช่น กรณีของสำนักทะเบียนกลางนั้นผู้เขียนเห็นว่าไม่ส่งผลกระทบต่อ เพราะการเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรที่ผ่านมา เจ้าของข้อมูลได้รับทราบรายละเอียดนั้นอยู่แล้ว (เพราะการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลในครั้งแรกจะต้องมาจากการยื่นคำร้องขอ) เช่น การแจ้งการเกิด การยื่นคำขอทำบัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น อย่างไรก็ตามในเรื่องของความผิดเหล่านี้หลักสำคัญที่ผู้เขียนจะแนะนำพวกเราให้คลายกังวลในการทำงานในหน้าที่ได้บ้าง ก็คือเรื่องเจตนาของการกระทำ ความผิดหรือความผิดทางปกครองในเรื่องละเมิด ถ้าเราปฏิบัติหน้าที่มิได้เป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กฎหมายก็ยังผ่อนหนักผ่อนเบาให้เรา หลักการเหล่านี้ก็ยังคงใช้เป็นหลักในการตรวจสอบหรือตัดสินใจในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม เมื่อกฎหมาย PDPA มีผลบังคับใช้ ผู้ปฏิบัติงานอย่างพวกเราก็ต้องศึกษาทำความเข้าใจถึงหลักเกณฑ์ เจเนอรัล แนวทางการปฏิบัติ หรือความรับผิดต่างๆ เพื่อที่จะได้มีหลักในการทำงานได้อย่างรอบคอบมากยิ่งขึ้น สุดท้ายก่อนจากกันผู้เขียนก็หวังว่า ผู้อ่านทุกท่านจะได้แง่คิด และหลักการสำคัญๆ ของ กฎหมาย PDPA ในมุมมองของผู้เขียน ซึ่งอาจไม่ได้ลงในรายละเอียดมากนัก คงเป็นเพียงหยิบยกประเด็นในสาระสำคัญที่คิดว่าพวกเราควรรู้เป็นเบื้องต้น ผู้อ่านต้องไปศึกษารายละเอียดของเนื้อหาทั้งฉบับและติดตามการออกกฎหมายลูกมาเป็นแนวทางในการทำงานและศึกษาประเด็นปัญหาทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่อไป พบกันใหม่สวัสดิ์ครับ

เรากำลังรับสมัครงาน

สำนักบริหารการทะเบียน

ถาม - ตอบ

ปัญหาทะเบียนและบัตรฯ

สามารถอ่านข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <http://bora.dopa.go.th/callcenter1548>

คำถาม

สว.สต. กำลังจะสร้างบ้านพัก (ก่อสร้างใหม่) และประสงค์ขอเลขบ้าน จะต้องทำอย่างไร และใช้เอกสารใดบ้างคะ

คำตอบ

1) ให้ทุกบ้านมีเลขประจำบ้าน บ้านใดยังไม่มีเลขประจำบ้านให้เจ้าบ้านแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งเพื่อขอเลขประจำบ้านภายใน 15 วัน นับแต่วันสร้างบ้านเสร็จ ถ้ามีบ้านอยู่หลายหลังในบริเวณเดียวกันให้กำหนดเลขประจำบ้านเพียงเลขเดียว แต่ถ้าเจ้าบ้านประสงค์จะกำหนดเลขประจำบ้านเพิ่มขึ้นอีกให้ยื่นขอต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง

2) หลักฐานที่ต้องนำมาประกอบการขอเลขประจำบ้าน ได้แก่ หลักฐานการได้รับอนุญาตก่อสร้าง หลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือหลักฐานการมีสิทธิครอบครองในที่ดิน

คำถาม

น้องคนหนึ่งเขาไม่มีใบเกิด ไม่มีทะเบียนบ้าน พ่อแม่เขาก็ไม่มีเหมือนกัน ทุกวันนี้อาศัยพื้นที่เขาอยู่ ตัวน้องเองก็ไม่มีบัตรประชาชน มีแต่บัตรบุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียน อยากทราบว่าถ้าจะพาน้องไปขอใบเกิดใหม่เราต้องไปที่ไหน ทำอย่างไรบ้างคะ

คำตอบ

1) บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยแต่ไม่ได้แจ้งการเกิด หรือแจ้งการเกิดแล้ว แต่ไม่มีสูติบัตรหรือสูติบัตรชำรุดสูญหายและสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องไม่สามารถคัดสำเนาสูติบัตรหรือทะเบียนคนเกิดได้ หากมีความจำเป็นต้องมีหนังสือรับรองการเกิดให้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ณ สำนักทะเบียนแห่งท้องที่ผู้นั้นเกิดหรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีภูมิลำเนาปัจจุบัน เอกสารหลักฐานนำไปยื่นต่อนายทะเบียน ได้แก่ รูปถ่ายหน้าตรงขนาด 2 นิ้ว จำนวน 2 รูป สำเนาทะเบียนบ้านหรือสำเนาทะเบียนประวัติ เช่น ก.ร. 38 ก.ร. 38/1 ก.ร. 38 ก หรือ ก.ร. 38 ข เป็นต้น และหลักฐานที่แสดงว่าเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย (ถ้ามี) พร้อมด้วยพยานอย่างน้อย 2 คน ทั้งนี้ ถ้าผู้ขอหนังสือรับรองการเกิดอายุไม่เกิน 15 ปีบริบูรณ์ ให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองที่อุปการะเลี้ยงดูเป็นผู้ยื่นคำขอแทน

2) บุคคลที่จะขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ต้องมีคุณสมบัติดังนี้ 1. เป็นผู้มีสัญชาติไทย 2. อายุ 7 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 70 ปี บริบูรณ์ และ 3. มีชื่อในทะเบียนบ้าน

